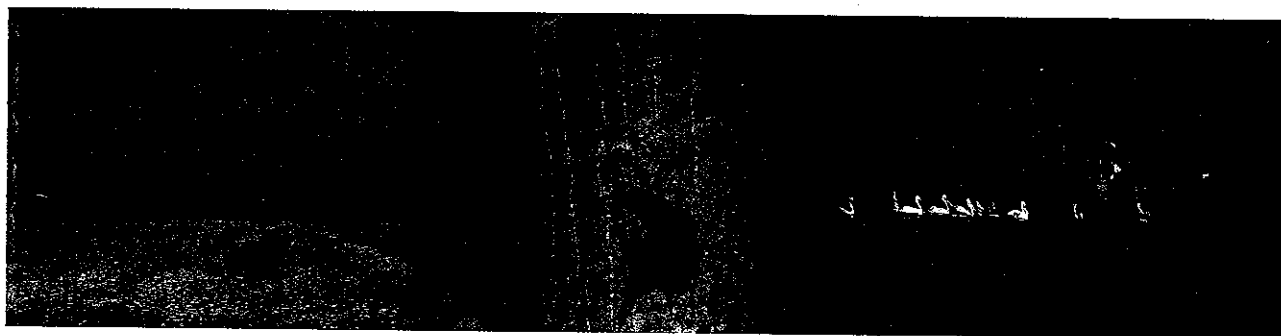

βιοθλογική ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

BIO 11

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΣΕΙΡΑ "ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ Η ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	7
3. Η ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ	9
4. ΠΟΣΑ ΕΙΔΗ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΓΗ	17
5. Η ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ	19
6. ΑΠΕΙΛΕΣ ΣΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ	22
7. Η ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ: Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ	31
8. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	37
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	44
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	45
ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ, ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ	47

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Βιοποικιλότητα αποτελεί ένα από τα αντικείμενα μελέτης της επιστήμης της οικολογίας. Η σύνοδος κορυφής του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ρίο, 1992) αποτέλεσε την αρχή μιας ουσιαστικής αλλαγής στη σημασία που, μέχρι τότε, δινόταν στο θέμα της βιοποικιλότητας. Η βιολογική ποικιλότητα δεν ήταν πλέον η ανησυχία μόνο των οικολόγων και των μελών των περιβαλλοντικών κινημάτων. Αντ' αυτού, έγινε θέμα δημόσιας ανησυχίας και πολιτικής συζήτησης.

Ο όρος **"βιολογική ποικιλότητα"** προτάθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80 και αποδίδεται στον Αμερικανό βιολόγο T.E. Lovejoy. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP), η βιολογική ποικιλότητα (ή αλλιώς "βιοποικιλότητα") αναφέρεται στην ποικιλία μεταξύ των ζώντων οργανισμών από όλες τις πηγές συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των χερσαίων, θαλασσίων και άλλων υδατικών συστημάτων καθώς και των οικολογικών συμπλεγμάτων τα οποία σχηματίζουν. Περιλαμβάνει την ποικιλότητα μέσα στα είδη, μεταξύ των ειδών και μεταξύ των οικοσυστημάτων*.

Ενιαίος και ολοκληρωμένος κατάλογος της βιοποικιλότητας του πλανήτη δεν είναι ακόμα διαθέσιμος, λόγω έλλειψης επαρκούς αριθμού επιστημόνων, ιδιαίτερα στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Για το λόγο αυτό, οι εκτιμήσεις του συνολικού αριθμού ειδών στη γη ποικίλουν σημαντικά. Μέχρι τώρα έχουν περιγραφεί 1,4 - 1,8 εκατομμύρια είδη, ενώ εκτιμάται ότι ο συνολικός αριθμός των ειδών στον πλανήτη μας θα πρέπει να είναι συνολικά από 30 έως 100 εκατομμύρια, ίσως όμως και περισσότερα. Τα περισσότερα νέα είδη ανακαλύπτονται σε ανεξερεύνητες τροπικές περιοχές και, κατά δεύτερο λόγο, σε άλλα οικοσυστήματα του πλανήτη.

Ωστόσο, αυτή η ποικιλότητα κινδυνεύει στις μέρες μας. Πολλοί άνθρωποι, εκτός της επιστημονικής κοινότητας, συνειδητοποιούν σήμερα ότι η βιοποικιλότητα μειώνεται με επιταχυνόμενους ρυθμούς, ακόμα κι αν λίγοι κατανοούν πλήρως το μέγεθος της απώλειας. Έχει υπολογιστεί ότι ο ρυθμός εξαφάνισης των ειδών στην εποχή μας μπορεί να φτάνει και τα τρία είδη ανά ώρα, και ότι γύρω στο 50% όλων των ειδών θηλαστικών, πουλιών, και ερπετών που υπάρχουν σήμερα στη γη θα χαθεί στα επόμενα 300-400 έτη.

Η εξαφάνιση των ειδών είναι ένα φυσικό φαινόμενο που αποτελεί μέρος της διαδικασίας της εξέλιξης. Υπολογίζεται ότι, για τα προηγούμενα 600 εκατομμύρια χρόνια, ο "συνηθισμένος" μέσος ρυθμός εξαφάνισης ήταν από 1 έως 10 είδη το χρόνο. Κατά το διάστημα αυτό (όπως και στο μεγαλύτερο διάστημα της ιστορίας της ζωής στη γη), η συνολική βιοποικιλότητα του πλανήτη γενικά αυξανόταν, με τη δημιουργία περισσότερων νέων ειδών από όσα εξαφανίζονταν.

Ωστόσο κατά περιόδους συνέβησαν τουλάχιστον πέντε μαζικές εκλείψεις ειδών, λόγω αλλαγής στο κλίμα, ακραίας ηφαιστειακής δραστηριότητας, πτώσης μεγάλων μετεωριτών, ή άλλων φυσικών παραγόντων. Αυτές οι αλλαγές του περιβάλλοντος χρειάστηκαν χιλιάδες ή εκατομμύρια χρόνια, για να ολοκληρωθούν, και, αντίστοιχα, η βιοποικιλότητα του πλανήτη χρειάστηκε εκατομμύρια χρόνια, για να ανακάμψει.

Σήμερα, οι επιστήμονες πιστεύουν ότι ζούμε άλλη μία περίοδο μαζικής εξαφάνισης ειδών, που όμως διαφέρει από όλες τις προηγούμενες σε δύο σημεία: αφενός, οφείλεται στη δράση ενός μόνο είδους, του ανθρώπου, και αφετέρου, φαίνεται να συμβαίνει πολύ γρήγορα.